

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă de editură ziarelor Aradi Közlöny, Inreg. în Reg. Publ. Perioadice nr. 10/1—1938, Trff. Arad.

ARAD, ANUL 54. No. 192.

1939. augusztus 26., szombat.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

ROOSEVELT

Roosevelt üzenete Hitlerhez és Moscickyhez

Hitler félórás megbeszélése Henderson nagykövettel — Daladier Franciaország békevágyát, de ugyanakkor elszántságát hangoztatta

MUSSOLINI

Változás a japán külpolitikában. Aláírták az angol—lengyel kölcsönös segélynyújtási egyezményt

Mussolini béketervet dolgozott ki

A pénteki napon nyilvánosságra került, hogy Roosevelt újabb üzeneteket intézett Európába. ezután Hitler német birodalmi vezérhez és Moscicky lengyel köztársasági elnökhöz. Üzeneteiben az Egyesült-Államok elnöke több megoldási javaslatot is terjeszt elő a jelenlegi válság békés levezetése érdekében, egyelőre azonban teljesen bizonytalan, hogy a javaslatok milyen fogadtatásban részesülnek és hogy Roosevelt újabb kísérlete gyakorlatilag hozzájárul-e a béke megmentéséhez. Ugyancsak nagy figyelmet szentel a világ közvéleménye Mussolini béke-tervének, amelyet a danzig kérdéssel kapcsolatban dolgozott ki és amelyet — hír szerint — Ciano gróf személyesen juttatna el az érdekelt államok vezetőihez.

A pénteki nap folyamán aláírták az angol—lengyel kölcsönös segélynyújtási egyezményt, mintegy megpecsételésül azoknak a kijelentéseknek, amelyeket Chamberlain miniszterelnök csütörtökön az alsóházban tett. Ezeket a kijelentéseket támasztotta egyébként alá Daladier németi rádióbeszéde is, amelyben felszólította a francia nemzetet, hogy legyen a végsőkre elkészülve.

Berlini hírek arról számoltak be, hogy Hitler péntekre virradó éjszaka, valamint a pénteki nap folyamán fontos megbeszéléseket folytatott a német hadsereg vezetőivel.

Figyelemreméltó eseménye még a pénteki napnak több nagykövét kihallgatás Hitlernél. A német birodalmi vezér többek között az angol nagykövetet is fogadta, akivel egy félórán át tanácskozott. Henderson nagykövét szombaton jelentéssel véget Londonba repül és — hír szerint — kormánya utastársaival rövid időn belül visszatér Berlinbe. Hitler és Henderson tanácskozásának lényegéről még semmi sem került nyilvánosságra. A felzaklatott világ azonban azt reméli, hogy ez a megbeszélés talán elősegíti a válság békés kibontakozását.

I.

Roosevelt békeakciója

Közvetlen tárgyalásokat, vagy döntőbírásgot javasol Hitlernek és Moscickynak

Washingtonból jelentik: Franklin Delano Roosevelt, az USA elnöke, — mint jelentettük már, — béketáviratot intézett az európai állam főkhöz. Hitler kancellár és Moscicky lengyel köztársasági elnök már meg is kapták ezt a táviratot, Roosevelt elnöknek Hitler birodalmi vezérhez intézett üzenete a következőket tartalmazza:

— „Hitler Adolf Excellenciája, a német birodalom kancellárjának!”

— „Április 14-én Önhez intézett üzenetemben kijelentettem, hogy nézetem szerint a nagy nemzetek vezetőinek hatalmában áll az, hogy népeikről elhárítsák az őket fenyegető súlyos szerencsétlenséget. A világválságnak a katasztrófával kell végződnie, ha a népek vezetői nem tesznek meg minden erőfeszítést annak elkerülésére. Ugy látszik, hogy ma ehhez a katasztrófához igen közel állunk. Az Önhez intézett felhívásomra ezideig választ nem kaptam. Míg az azonban úgy érzem, hogy a világ béke ügye nagyrészt az Ön kezében van ezért fordulok most mégis Önhez. Kérve kérem

tehát Önt, amint kérve kérem a lengyel köztársaság elnökét is, hogy közös egyetértéssel tartózkodjanak minden ellenséges cselekedettől, továbbá, hogy ésszerű időn belül járuljanak hozzá, hogy a közöttük fennálló ellentéteket az alábbi három módszer alkalmazásával rendezzék:

1. Közvetlen tárgyalás után.
2. Az ellentéteket olyan pártatlan döntőbírásg elé vigyák, amelyben mindkét fél leltétlenül megbízik.
3. Igyekezzenek az ellentéteket esetleg olyan békítő-eljárás során rendezni amelyben közismerten semleges államok meghívottjai működnek közre és amelynek valamely távollévő amerikai köztársaság egyik államfőjére lenne a vezetője. Míg én Németország és Lengyelország szuverén állam, magától értetődő, ha a fenti módszereket elforadják, úgy mindkét fél hozzájárul egyúttal ahhoz is, hogy tisztelben tartják egymás országoinak függetlenségét és területi énségét. Az Egyesült-Államok népe szereti a békét és elítéli az erőszakos megoldásokat. Az Egyesült-Államok népe nevé-

ben és a világ minden békeszerető embere nevében intézek Önhez felhívást, hogy járuljon hozzá az ellentéteket általam javasolt módon való rendezéséhez. Nem szükséges megismételnem, hogy ha hozzájárulnak a békés megoldáshoz, az Egyesült-Államok örömmel tesz szolgálatot a béke fenntartására irányuló minden lehetőségnek.”

A lengyel államfőhöz intézett üzenet

Az Egyesült-Államok elnöke Moscicky lengyel köztársasági elnökhöz is üzenetet intézett és ennek szövege így hangzik:

— „A jelenlegi válság állandóan észlelhető súlyossága sürgősen kötelezővé teszi, hogy megvizsgáljuk minden olyan lehetséges utat, amely az általános háború kitörését megakadályozza. E gondolatától áthatva felhatalmazottnak érzem magam, hogy a megoldási lehetőségek több módszerének tanulmányozását javasoljam. A lengyel és német kormányok közötti ellentétek a két állam közötti közvetlen megbeszélések tárgya lehetnek. Ha lehetetlen, vagy nehéz volna ennek megvalósítása, a második eszköz lenne, hogy a kérdéseket döntőbírásg elé hozzák. A harmadik módszer az lehetne, hogy egy érdektelen harmadik hatalom, esetleg egyik amerikai köztársaság közvetítene, amely teljesen távol áll a helytől és a kérdéstől is, amely körül a jelenlegi válság lejátszódik.

— Ha ugy dönténe, hogy a javasolt módszerek valamelyike alkalmas lenne a helyzet megoldására, úgy az Egyesült-Államok és annak népe részéről a legnagyobb rokonszenv fordulna feléjük. Az eszközök tanulmányozásának ideje alatt felhívom Önt, miként Hitler kancellárt, a német birodalom államfőjét is felhívtam, hogy mindentéle pozitív ellenségeskedéstől tartózkodjanak. Azt hiszem tudott dolog, hogy az Egyesült-Államok nevében mindig a béke érdekében érvényesítettem befolyásomat. Valamennyi nemzet, kicsi és nagy egyformán kívánja a békét és nem kívánnak áldozatait lenni a katonai hódításoknak. Jól tudom, hogy a különbségek, a követelések és az ellenkövetelések időről-időre felmerülnek a nemzetek között, de mindezek az ellentétek kivétel nélkül békés

uton is megoldhatók, ha mindkét félnek ez az akarata. Ugyanilyen felhívást intéztem a német kancellárhoz is."

FRANKLIN D. ROOSEVELT s. k.

Itt írjuk meg egyébként, hogy az „Intransigent” azt a szenzációs hírt közli, hogy Roosevelt, az Egyesült-Államok köztársasági elnöke sürgősen Európába utazik. Előkölni akar egy nagy nemzetközi konferencián, amely eloszlatná a jelenlegi nagy feszültséget és módot nyújtana az európai államoknak, hogy a közöttük fennálló ellentéteket békés uton intézzék el. A lap híre kissé fantasztikusnak látszik és eddig még nem erősítették meg, de viszont nem is cáfolták.

Washingtonból jelentik: Earlly Roosevelt elnök magántitkára, amikor közölte az újságírókkal az elnöknek Hitler vezérhez s Moszkva köztársasági elnökhöz intézett felhívásának szövegét, kijelentette, hogy

sem Rooseveltnél elnök, sem pedig az amerikai kormány valamely tagja nem ajánlotta fel szolgálatait a közvetítésre.

Az olasz és német sajtó hangja elutasító

Berlinből jelentik: Roosevelt elnök üzenetét Németországban nem tették közzé.

Berlini politikai körökben az üzenetet hátróztatva visszautasítják.

Ezzel kapcsolatban a Hamburger Fremdenblatt azt írja, hogy a német népnek nem lehet bizalma az Egyesült-Államok jelenlegi elnökének közvetítésével szemben.

Vittorio Gayda, a „Giornale d'Italia” hírszábjain vezércikkben foglalkozik Roosevelt elnök üzenetével és azokat az áprilisi taktikázás megismétlésének minősíti. Szerinte Rooseveltnek minden európai országba el kellett volna küldenie üzenetét. Az, hogy csak Olaszországnak, Németországnak és Lengyelországnak küldte el, azt bizonyítja, hogy Amerika el-

nöke a felelősséget újabb a tengelyhatalmakra kívánja hárítani, míg a valóságban ez a felelőség a demokráciákra és a bekerítési politikára gyakorol erős nyomást. Másrészt — írja Gayda — Roosevelt nincsen tisztában azzal, ami eddig Berlin és Varsó között végbement, nem tudott ajánlatokról és visszautasításokról, nem veszi tekintetbe a Németország ellen elkövetett sértéseket és végül elfelejti azokat a biztatásokat és bátorításokat, amelyeket a fasiszmus ellenségeihez juttatott el.

Varsóban elképzelhetőnek tartják a közvetlen tárgyalásokat

Varsó. Roosevelt üzenete a reggeli órákban érkezett Varsóba és azt kora délelőtt adták át Moszcicki államelnöknek. Az üzenet szövegét egyidejűleg tanulmányozni kezdte Beck lengyel külügyminiszter is. Még nem tudni, hogy a lengyel kormány, illetőleg az államfő válaszol-e az üzenetre. Ami a lengyel hadikészületeket illeti,

a hadsereg elérte a teljes harci létszámot és újabb behívások már nincsenek.

A városokban minden polgármester felszólította a munkaképes férfiakat és nőket, hogy siessenek és segítsenek a légvédelmi óvóhelyek elkészítésében. A külügyminiszteriumban tájékoztatták a sajtót, hogy a kormány még nem foglalt állást Roosevelt javaslati tekintetében. A legelfogadhatóbb Lengyelország számára az elnök ajánlatának első pontja lenne, de a második és a harmadik pont erősen müncheni ízűek és a harmadik pont még szöges ellentétben is áll a lengyel kormány ama elvével, hogy nem megy bele olyan tárgyalásokba, amelyben neki nincsen beleszólása.

Elképzelhetőnek tartják, hogy a lengyel kormány tárgyalásokba kezd a német kormánnyal, azonban csak az adni-kannal alapján, de arról nem lehet szó, amit Németország kíván, hogy Lengyelország adion és Németország kapjon.

II.

Mussolini javaslatai

Ciano gróf személyesen juttatja el a tervezetet a nagyhatalmakhoz

Belgrádból jelentik: A Vreme című lap legutóbbi számában közli Mussolini béke-tervét. Ezerint Mussolini szintén külön tervezetet dolgozott ki a danzigi kérdés megoldására és ezt a tervezetet a közeli napokban eljuttatják a nagyhatalmakhoz. A lap a tervezettel kapcsolatban a következő részleteket közli:

— Beavatott körökben úgy tudják, hogy Mussolini közbelép a nagyhatalmaknál a nemzetközi kérdések megoldása érdekében. Úgy tudják, hogy Mussolini béke-tervét dolgozott ki, amelynek segítségével meg lehet oldani a danzigi kérdést. Ciano gróf Albániából való visszatértét egyébként már ezzel a tervvel hozzák összefüggésbe.

Az olasz külügyminiszter személyesen lép majd érintkezésbe a nagyhatalmak képviselőivel, akiknek átadja Mussolini tervezetét. Ennek a tervezetnek főbb pontjai a következők:

1. Lengyelország adja át Danzigot Németországnak és járuljon hozzá ahhoz, hogy a danzigi folyosón át autó-utat építsenek.

2. Ezzel szemben Lengyelországnak Németország felé eső határát biztosítják s Né-

metország, valamint Lengyelország között huszonöt évre szóló meg nem támadási egyezményt kötnek.

3. Lengyelország különböző vámkodvezményeket kap Danzigban.

III.

A német hadsereg felvonulása a birodalom keleti határán

A Völkischer Beobachter „áthidalhatatlan szakadékról” ír Anglia és Németország között

Berlin. (Rador.) Hitler kancellár és Ribbentrop külügyminiszter tegnap hosszas megbeszélést folytattak a kancellári palotában. A Havas ügynökség tudósítója szerint ez a találkozás elhatározó jelentőségű.

A Völkischer Beobachter egészen röviden foglalkozik Chamberlain angol miniszterelnöknek az alsóházban, Lord Halifax külügyminiszternek a rádióban elmondott beszédével. Az újság szerint mindaz amit az angol miniszterelnök és a külügyminiszter mondtak, már elvesztették jelentőségüket, mert a multra tartoznak. Németország és Anglia között már áthidalhatatlan szakadék tátong és minden már késő. Minden további szó felesleges: elérkezett a cselekedetek ideje.

Berlinből érkező jelentések szerint a német

katonai előkészületek elérték csúcspontjukat. A német csapatok a lengyel határon végig elmozdították állásaikat, a léghajó védőöv is teljesen kiépült. Németország összes helyőrségeiből újabb csapatok vonulnak a határok felé. Valamennyi városban tegnap nagyarányú autórőkvirálisokat hajtottak végre. Az uccákon haladó gépkocsikat leállították és a sofőrökkel együtt azonnal hadiszolgálatba állították. Azokkal az autókkal sem tettek kivételt, amelyek kormánykerekénél nőült. A tömeges autórőkvirálás és hadiszolgálatban való felhasználása miatt, egész Németországban benzinhány mutatkozott.

A legújabb jelentések szerint Németország keleti és délkeleti részéről nagyobb csapatokat szállítottak a belga határra. Ugyancsak nagyobb

csapatot összpontosítottak Trier környékén, valamint a luxemburgi határ mentén. Ezenkívül, Berlintől keletre és az Odera melletti Frankfurt mellett vontak össze nagyobb csapatteket.

A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz című felhivatalos Chamberlain tegnapi beszédével kapcsolatban azt írja, hogyha az angol miniszterelnök a versaillesi parancsol „nemzetközi törvénynek” nevezi és ennek a szerződésnek fenntartását a bizalom ügyének mondja, akkor ne várja, hogy a német és sok más népsztozzon vele ebben a logikában. A lap szerint Németország sohasem fogadja el hogy olyan határozatok betartására kényszerítsék, amelyek a függetlenségét veszélyeztetik. Anglia legutóbbi nyezető elemeket vitt a diplomácia terére, nohezen követhetik őt ezen az uton. Ennek a politikának a szomorú eredményéért a teljes felelőséget Angliának kell viselnie.

Hitler katonai tanácskozásokat folytatott

Berlin. Éjjel után 2 óráig tartott a kancellári palotában Hitler tanácskozása Göring marsallal, Kaitel tábornokkal, Ribbentrop külügyminiszterrel és Roder tengeremaggal. A tanácskozást pénteken délelőtt folytatták. Beavatott helyem azt válaszolták az újságírók kérdésére, hogy döntés vasárnap előtt nem várható. Megcáfolták ezenkívül azokat a híreket, melyek a német bergi birodalmi nárt nap elhalasztásáról szólnak.

Német hadihajó érkezett Danzigba

Danzig. (Rador.) A „Schleswig-Holstein” nevű német hadihajó pénteken reggel megérkezett a danzigi kikötőbe, ahol óriási tömeg várta.

Danzig. A szabadváros lakosságának ezrei gyűltek össze pénteken reggel, hogy üdvözöljék az odaérkező Schleswig-Holstein nevű német páncélos cirkálóhajót. A hajó legénysége a fedélzeten gyülekezett és ott fogadta az ujjongó tömeg éljenzését. A kikötő bejáratait gazdagon feldiszitették és csupán a lengyelek kikötői része, a Westerplatz maradt üresen és itt egyetlen zászló sem lengett.

IV.

„Nyugaton a helyzet” már nem változatlan...

Páris és London felkészült a légitámadásra

London. Az angol rádió tegnap éjjel felszólította a londoni lakosságot, hogy készüljön fel esetleges légitámadásra és lássa el magát kellő mennyiségű élelemmel. A polgári légvédelem utasítást adott, hogy a lakosság nagyobb távolságokra ne utazzon el gázlárc nélkül.

Páris. A kormány felhívást intézett Páris lakosságához. A felfragason a kormány felhívja mindazokat a párisi lakosokat, akiket munkásságuk nem kötelez arra, hogy Párisban maradjanak: haladéktalanul hagyják el a fővárost. Ezt a felhívást különösen a családanyákhöz intézi a kormány, akiket felhív, hogy gyermekeikkel távozzanak Párisból. A francia államvasutak minden intézkedést megtettek már, hogy szakadatlan különvonatokon elszállítsák a fővárosból a távozó lakosságot.

Az angol újságírók elhagyták Németországot

Berlinből jelentik: Csütörtökön este hagyta el a német birodalom területét az utolsó angol újságíró. Az angol híregynökségek és újságok munkatársainak javarésze Kopenhágába utazott.

A lapok írják, hogy az elmúlt éjszaka az utolsó öt angol újságíró is elhagyta Berlint. A Morning Post, a Times, a Daily Telegraph, a Daily Express tudósítói és a Reuter ügynökség főmunkatársa valamennyien Kopenhágába utaztak és ott várják meg az események fejlődését. A bécsi angol konzulátus utlevél-osztályának női személyzete csütörtökön szintén elutazott Németország területéről.

London. Az angol lapok nagyrésze megállapítja, hogy az európai béke menthetetlen. Hitler Berlinben csütörtök óta állandóan tanácskozik minisztereivel és legbizalmasabb munkatársaival és a döntést már valószínűleg el is határozták. A Times szerint a béke érdekében kifejtett erőfeszítéseket nem szabad feladni, még ha a hatásuk teljesen kilátástalan is.

HAKOAH GARDEN-PARTY augusztus 27-én, délután 4 órai kezdettel lesz megtartva az Öregek Otthonának kertjében és összes termeiben.

Aláírták az angol-lengyel segélynyújtási egyezményt

Londonból jelentik: Lord Halifax angol külügyminiszter és Raczyński londoni lengyel nagykövet

a külügyi hivatalban aláírták az angol-lengyel kölcsönös segélynyújtási egyezményt. A nagyfontosságú politikai eseményről hivatalos közleményben tájékoztatták a sajtót. Tudomásul adják, hogy jogerőre emelik azon angol-lengyel április 6-án létrejött egyezményt, amely

lyet az angol kormány és Beck lengyel külügyminiszter írtak alá.

Az újonnan létrehozott és aláírt angol-lengyel kölcsönös segélynyújtási egyezmény nyolc pontban állapítja meg az egymást segélyző módokat.

Azon körülmény, hogy ilyen gyorsan és kellemes módon fejeződött be a tárgyalás, mindkét kormány számára elégedettséget jelent.

Nagykövetek Hitlernél

Berlin. Hitler vezér és kancellár pénteken a birodalmi kancellárián Ribbentrop külügyminiszter jelenlétében kihallgatáson fogadta az olasz, japán, angol és francia nagyköveteket. A Havas iroda közli, hogy hivatalos helyen is megerősítették, hogy

Hitler német vezér és kancellár pénteken kihallgatáson fogadta Henderson berlini angol nagykövetet.

Londoni jelentések ezzel a hírrel kapcsolatban leszögezik, hogy az angol kormány semmiféle utasítást nem küldött Hendersonnak

és arra sem szőlította fel, hogy keresse fel a német birodalom vezetőjét. A londoni jelentések szerint

Henderson nagykövet Hitler kérésére jelent meg nála kihallgatáson.

Henderson szombaton Londonba repül!

Henderson berlini angol nagykövet szombaton Londonba repül, hogy jelentést tegyen Halifax lord külügyminiszternek annak a látogatásnak eredményéről, amelyet ma Hitler német birodalmi vezérnél és kancellárnál tett.

Von Papen tanácskozása a török külügyminiszterrel

Konstantinápolyból jelentik: Saracoglu török külügyminiszter, aki jelenleg Konstantinápolyban tartózkodik, hosszú megbeszélést folytatott von Papen német nagykövettel. A megbeszélés után a török külügyminiszter Franciaország, Görögország és Lengyelország követeit fogadta kihallgatáson. Saracoglu ez-

után ismét Inonu köztársasági elnöknel jelent meg kihallgatáson, akinek részletesen beszámolt a Papennel folytatott megbeszélésekről. A Stefani hírszolgálati ügynökség szerint, politikai körökben igen nagy jelentőséget tulajdonítanak Saracoglu és von Papen megbeszéléseinek.

Ehangzott Daladier beszéde

Daladier francia miniszterelnök pénteken este rádióbeszédet mondott. Beszédében utalt arra, hogy súlyos órában szól a francia nemzethez. Megemlékezett arról, hogy Franciaország békefrontot akart képviselni és váratlan órában, szokatlan körülmények között következett be a német-orosz szerződés megkötése. Hangsúlyozta, hogy Franciaország minden erejével a béke fenntartására törekszik. Megemlékezett Roosevelt elnök és Lipó belga király békefelhívásáról és utalt arra, hogy Franciaország ezekre haladéktalanul válaszolt.

— Franciaországot öröm tölténé el, ha sikerülne a békés megoldást megtalálni — mondotta. — Franciaország azonban el van tökélve arra, hogy teljesíti vállalja kötelezettségeit.

Ez az elhatározása Franciaországnak épp olyan erős, mint Nagybritániáé.

Bizzunk abban, hogy a józan ész győzedelmeskedik végül is. Abban az esetben azonban, ha a békét még sem sikerül megmenyíteni, mi bizzunk a francia ifjak elszántságában és bátorságában. Mi szabadok akarunk maradni és a békét akarjuk. Semmi körülmények között sem akarjuk azonban magunkat alávetni az erőszaknak és az igazságtalanságnak. Tudatában vagyok annak, hogy minden francia polgár el van határozva arra, hogy hazajárért a végső áldozatot is meghozza.

Eden nyilatkozata London. Eden volt külügyminiszter kijelentette, hogy Chamberlain miniszterelnök csütörtöki beszéde a nemzet fel fogását tükrözi vissza. A helyzet olyan súlyos és veszélyes, mint amilyenre a történelem folyamán eddig nem is volt példa. A legsúlyosabb veszedelem abból származik, hogy

a német nép abban a hiszemben van, hogy Lengyelország elleni lépés esetén Anglia nem avatkozik bele a dolgokba

és hogy a német-orosz szerződés megkötése Angliát a Lengyelországnak adott szava visszavonására indíthatja. Erről azonban szó sem lehet. Meg vagyok győződve, hogy az angol kormány magatartása az ország tulnyomó többségének helyeslésével találkozik.

A francia kommunista párt elfordult a Szovjettől

Páris. Csütörtökön délután és este Párisban nagyfontosságú tanácskozások folytak le.

Daladier miniszterelnök hosszasan tárgyalt Bonnet külügyminiszterrel, majd a munkaügyi miniszterrel, akivel az ipari mozgósítás kérdéseit beszélte meg.

Ezután fogadta a miniszterelnök a radikális párt elnökét, Este

hosszú megbeszélést folytatott Gamelin tábornokkal, a francia hadsereg főparancsnokával és a szárazföldi haderő vezérkari főtökével.

A francia politikai pártokban este szintén fontos tanácskozásokat és értekezletet tartottak. Érdekes, hogy

a francia kommunista párt a német-szovjet támadást kizáró egyezmény miatt elfordult a szovjettől.

Ertekezletet tartott délután az általános munkásszövetség is. Amíg a belpolitikai élet a pártokon belül hullámozik, addig a francia külügyminiszteriumban is igen élénk élet uralkodik. A külügyminiszterium állandó összeköttetést tart fenn Londonnal s Varsóval. A francia kormány tagjai különben semmit sem módosítottak

eddig állásfoglalásukon. Páris politikai vezető köreiből úgy vélik, hogy a helyzet végsőkéig feszült. Jelentősnek tartják Roosevelt üzenetét, a pápa békeszózatát és

biznak Mussolini békítő tevékenységében.

Páris. A francia kommunista párt Páris vidéki szövetsége felszólította a párt tagjait, hogy szüntessék be a Moszkvával való együttműködést.

Franciaországban megnyugtatólag hatott Roosevelt üzenete

Páris. A francia közvélemény hangulatára kissé engeztelően hatott Roosevelt elnök üzenete, amelyet az olasz királyhoz intézett. Párisban nem fűznek ugyan nagy reményeket a kezdeményezéshez, de úgy vélik, hogy

az elnök lépése utolsó lehetőséget nyújt a békés megoldások számára. Egyesek abban biznak, hogy az olasz kormány valóban fogja a nemzetközi értekezlet kezdeményezését.

Ezt a reményt némileg alátámasztják azok az ellenőrizhetetlen hírek, amelyek szerint Musso-

lini miniszterelnök külön béketervet tart készületben és ez az összes nemzetközi kérdések átfogó rendezését tartalmazza.

Diplomáciai körökben is örömmel fogadták Roosevelt lépését, de tartózkodóan ítélik meg a tizenkettedik órában érkezett kezdeményezés kilátásait. Sokan attól tartanak, hogy a békekezdeményezések már elkésve érkeztek. A Matin egyes jelekből arra következtet, hogy

Mussolini miniszterelnök kedvezően fogadta Roosevelt lépését.

A lap szerint a mai napon el kell dönteni a kezdeményezés sorsának. A pápa szava szintén mély benyomást keltett és általános az a nézet, hogy az egyház legfőbb felhívása kellő időpontban támasztja alá Roosevelt kísérletét.

Jogerőre emelkedett az angol felhatalmazási törvény

London. Az angol lapok reggeli számaikban különbözően Chamberlain miniszterelnök alsóházai beszédének ama részével foglalkoznak bőségesen, hogy

az angol nép egyetemesen fog cselekedni, ha arra kerül a sor.

Megírják a lapok, hogy a lordok háza csütörtökön este harmadik olvasásban is elfogadta a szükségrendeletekről szóló törvényjavaslatot és este 10 óra 15 perckor megérkezett a miniszterelnökségi palotába a királyi jóváhagyás, amellyel

a szükségrendeletekről szóló törvény jogerőre emelkedett.

A törvényerőre emelkedés négy órával történt meg az első felolvasás után.

Amerikai óvintézkedések

Washington. A Fehér Háznál csütörtökön este Hull külügyi államtitkár elnökletével fontos értekezlet volt. Egy 18 tagú bizottság

taggyűlést tartott az intézkedéseket, amelyek az Egyesült Államoknak hozni kell az amerikai érdekek védelmében, ha Európában háborúra kerül a sor.

Hivatalosan nem közölték az értekezlet programját, de kiszivárgott hírekből úgy tudják, hogy a tanácskozás három fő tárgyra vonatkozott:

- 1. Az amerikai állampolgárok elszállítása a hadizónából.
2. Az Egyesült Államok semlegességének a megőrzése.
3. Az Egyesült Államok gazdasági életének megvédelme az európai háború kihatásával szemben.

Angol hadihajók érkeztek Gibraltárba

Gibraltár. (Rador.) A Keppel, Douglas, Wachman, Wiert, Welox és Wortigern hadihajók Angliából ideérkeztek. Holnapra több cirkáló és torpedóromboló érkezését várják.

Ülést tartott az angol külügyi bizottság

London. A külügyi bizottság ülést tartott. Az ülés megkezdése előtt lord Halifax külügyminiszter egy órási megbeszélést folytatott Chamberlain miniszterelnökkel. A külügyi bizottság ülésén megtárgyalták a legutóbbi 12 óra eseményeit és meghallgatták az angol kikiérviseleti jelentéseket.

Thaelmannt szabadlábba helyezték

Varsóból jelentik: Az Express Porann című lengyel lap azt a szenzáció: keltő híradást közli, hogy a német hatóságok szabadon engedték az évek óta letartóztatásban volt Thaelmann, volt birodalmi elnökjelöltet, a volt németországi kommunista-párt elnökét.

URANIA Tel.: 12-32.
Fompás kettős műsor!
I. A kacagtatás csúcsteljesítménye!
„Finom kis uriház”
Németül beszélt a áger-vigjáték.
Constance Bennett Brian Aherns.
II. „Broadway Melody 1938”
Eleanor Powell, Robert Taylor, Buddy Ebsen.
Előadások: 8, 8.15, 9.50.

Éjjel egy órákor jelentik:**A tannenbergi ünnepség elmarad, pénteken este ülésezett az angol koronatanács**

Az éjszakai órákban jelentik Berlinből hivatalosan: A feszült helyzetre való tekintettel a vasárnapra tervezett tannenbergi ünnepség elmarad.

Londoni jelentés szerint az angol király kihallgatáson fogadta Chamberlain miniszterelnököt, majd pedig még péntek estére összehívták az angol koronatanácsot.

Miután az angol kormány utasította kereskedelmi hajóit, hogy maradjon az angol kikötőkben, a német kormány szintén parancsot adott a kereskedelmi hajóknak, hogy térjenek vissza a német kikötőkbe.

A holland kormány rendeletet adott ki, melyvel megtiltotta idegen hadihajók részére a holland kikötőkbe való befutást.

Moszkvai jelentés szerint Vorosijov hadügy-

népbiros kijelentette az angol és a francia katonai küldöttségek vezetői előtt, hogy a német—orsz szerződés megkötése után az angol—francia—orsz tanácskozások tárgyalanokká váltak.

A francia képviselőház külügyi bizottsága ülést tartott, amelyen a legutóbbi eseményeket tárgyalták meg. A francia politikai pártok ugyancsak értekezleteket tartottak.

Ellenőrizhetetlen forrásból származó hírek szerint Párisban az a hír kelt szárnyra, hogy a francia kormányt átalakítják: az új, átalakított kormányban helyet kapnának a volt miniszterelnökök és néhány volt miniszter is.

Az amerikai lapok csefolják azon hírt, amely szerint az Egyesült-Államok elnöke egy délamerikai állam felét kérte volna meg európai közvetítő szerepre.

V.**Lengyelország helyzete****Fegyverben áll a hadsereg, de tárgyal még a diplomácia**

Varsó. (Rador.) A lengyel távirati ügynökség jelenti: Politikai körökben igen jó hatást gyakorolt Chamberlain miniszterelnök alsóházi beszéde, melyet újabb bizonyítéknak tartanak abban a tekintetben, hogy Anglia változatlanul azt az álláspontot képviseli, hogy megvédelmezi Európa békéjét az oroszok politikájával szemben. Hasonlóképpen nagy meglepetést váltott ki a közvéleményben a beszédnek az a része, amely hangoztatta Lengyelország és Nagybritannia békés céljait és hogy a Harmadik Birodalom politikája az, amely a háború kitörésére vezet. Ugyancsak nagyon fontosnak tartják a nyilatkozat azon kitételét, amely szerint Lengyelország a német kihívásokkal szemben nyugalmának és hidegvérének adta tanujelét. Most már beigazolódott, hogy a német propaganda fenyegeti a békét, amikor a lengyelországi németek bántalmazásáról hoz forgalomba valótlán híreket.

Hűségnyilatkozatot tettek a lengyelországi ukránok

Varsóból jelentik: A legnagyobb ukrán párt csütörtökön nagygyűlést tartott és azon határozatilag kimondták, hogy a lengyelországi ukrán kisebbség a legnagyobb hűséggel viseltetik Lengyelországgal szemben és bármi is történik, véráldozat árán is kitart Lengyelország mellett.

Ugyancsak varsói jelentések számolnak be arról, hogy a német rádióállomások tegnap óta beszüntették az ukránnyelvű adásokat.

Három korosztály bevonulása

A lengyel kormány újabb három korosztály bevonulását rendelte el. Az összes fegyvernekhez tartozó 26, 27 és 28 évesek kötelesek bevonulni. A három évfolyam legénysége 600 ezer katonával emeli a lengyel hadsereg létszámát.

Mint az elmúlt éjjel jelentették, egy lengyel vegyes hadosztály dél és kelet felől körülvette Danzigot. A hadosztályban az 52. és 55. számú gyalogezredek és a 16-os tüzérezred teljes háborús létszámában vonult fel, amiből arra lehet következtetni, hogy Danzig ellen támadást készítenek elő.

VI.**Az olasz álláspont****a csütörtöki angol megnyilatkozások után****Nem osztja öt nagyhatalom Chamberlain állásfoglalását**

Róma. A Stefani ügynökség jelentése szerint Rómában meglepetést keltett Chamberlainnek azon állítása, hogy „erkölcsei kötelessége Angliának közbelépnie a lengyel—német konfliktusban, mert ez az emberiség egyöntetű akarat”. Olasz körökben ezt az állítást helytelennek tartják, mert csak három nagyhatalom:

Anglia, Franciaország és az USA védelmezik a demokráta ideológiát. Öt nagyhatalom: Olaszország, Németország, Japán, a Szovjetunió és Spanyolország nem osztják Chamberlain eszméit.

Római politikai körökben hangoztatják, hogy Chamberlain miniszterelnök tegnapi beszéde,

vel elszakította a békéhez fűzött reménység utolsó szálát is. A Giornale d'Italia megállapítja, hogy most már lehetetlen békét közvetíteni az egymással szembenálló csoportok között. A német lapok véleménye szerint a német—orsz paktum aláírat kéne a keleteurópai államrendezésnek és eveddül Németország és Oroszország hivatott arra, hogy Keleteurópa államaira befolyást gyakoroljanak.

Róma bizik a békés kibontakozásban

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban bár megállapítják, hogy az utóbbi 24 órában a helyzet súlyosbodott.

továbbra sem adták fel a békés kibontakozás reményét.

A súlyosbodás jeleire Chamberlain miniszterelnök beszédéből, az angol—francia katonai intézkedésekből, a lengyel mozgósításból és a Danzig körüli csapatmozdulatokról következtetnek. Ezzel szemben

a béke tényezőit látják Roosevelt elnöknek az olasz királyhoz intézett üzenetében a pápa szövegében és az olasz kormány nyugodt magatartásában.

Az elnök üzenete római diplomáciai körökben nagy érdeklődést keltett és ez növelte azokat a reményeket, hogy Róma fontos szerepet játszhat a béke megmentésében. Az olasz sajtó továbbra is hangoztatja teljes szolidaritását Németországgal szemben, ellentét a demokráciák magatartását és hangoztatja Olaszország békeakarátát.

VII.**Mi ujság Moszkvában?**

A Reuter ügynökség jelentése szerint az angol—francia katonai bizottság, amely tárgyalásait félbeszakította, ma, vagy holnap elhagyja Moszkvát. Legalább is erre következtettek abból az előjelből, hogy a küldöttség tagjainak utleveleit tegnap láttamozgatták.

Eihagyták Moszkvát a francia—angol katonai bizottságok

Moszkvából jelentik: Dumec tábornok és Plumkett tengernagy, a francia és angol katonai bizottságok vezetői pénteken délben egy órákor bucsulátogatáson jelentek meg Vorosijovnál. A bucsulátogatás tíz percig tartott. A katonai bizottságok pénteken éjszaka utaznak el Moszkvából és a Leningrad—Helsinki útvonalon térnek haza Franciaországba, illetve Angliába.

Moszkva nem közvetít

Varsó. A szovjet—orsz nagykövetség megcáfolja azon híreszteléseket, amelyek szerint Moszkva elvállalta volna a Varsó—Berlin közötti közvetítő szerepet.

Moszkva. Molotov külügyi népbiztos az augusztus 27-i szovjetfőtanácsos részletesen ismerteti a német—orsz egyezményt. Az ülés során határozatot fogadnak el, amelynek értelmében hozzájárulnak a szerződés megkötéséhez.

Japán—kínai békétárgyalások kezdődnek?

A német—orsz szerződésnek — Párisba érkezett jelentések szerint — egyik érdekes következménye, hogy a közeli jövőben japán—kínai békétárgyalások kezdődnek. Ezeket a híreket még nem erősítették meg.

A kommunistaellenes egyezmény megszűnt

Moszkvából jelentik: A Pravda kihangsúlyozza azt a meglehetősen fogadtatást, amellyel a német—orsz támadást kizáró egyezményt Németországban fogadták. A lap kiemeli a német sajtónak a hagyományos német—orsz barátsággra tett kijelentéseit. A Pravda a továbbiakban Japán elégedetlenségéről ír. A cikk a következő mondattal fejeződik be: A kommunistaellenes egyezmény megszűnt.

Japán tiltakozik a német—orsz egyezmény ellen

Tokiói jelentés szerint Japán jegyzéket juttatott a német kormányhoz, amely előtt tiltakozik a német—orsz egyezmény ellen. A jegyzékben a japán kormány megállapítja, hogy a kommunistaellenes egyezmény ezentúl holt betűnek tekinthető.

CORSO Ma: 3, 5, 7.15 és 9.30 órákor.
Claudette Colbert és Herbert Marshall-al

„ZAZA“

Híradó.

VIII.

A szovjet közeledik Japánhoz!**Javaslatok a mandzsukói ellentétek kiküszöbölésére**

Tokio. A Domei ügynökség híradása szerint a Berlin és Moszkva között létrejött politikai szerződés tárgyalanná teszi a kommunistaellenes egyezmény megerősítésére vonatkozó konkrét intézkedéseket.

Jólétesült körökben úgy tudják, hogy a bekövetkezett események folytán elkerülhetlenné vált Itagaki hadügyminiszter lemondása. Valószínűnek látják, hogy ezután az egész kormány lemond.

Francia diplomáciai körökben híre járt, hogy Moszkva kész arra, hogy közeledést keresen Tokióhoz. Illetékesek szerint Szovjet-országnak az erre vonatkozó előkészületeken fáradozik. Ez a tény mély benyomást váltott ki a Quai d'Orsay-n, ahol élénken foglalkoznak Moszkva szándékával. A Kokumint című japán

lap moszkvai híradása alapján közli, hogy az orosz kormány javaslatot tett a Japán kormányra, hogy megkezdhesse az ezzel a kérdéssel összefüggő valamennyi félreértés megvizsgálását. Egyébként a japán lapok megállapítják, hogy a német—szovjet egyezmény aláírása következtében a kommunistaellenes egyezmény többé nem létezik. Hangsúlyozzák, hogy Japán visszanyerte függetlenségét és ezzel élni is fog. (Rador.)

Jólinformált kínai körökben tudnik vélik, hogy a Távolkeleten rövidesen békekötésre kerül sor. Ez azért következik be, mert a német—szovjet egyezmény következtében a japán hadsereg fiatal tisztcsoportja elvesztette helyét és az idősebb, kevésbé szélsőséges gondolkodású tisztek kerekedtek felül.

Japán megváltoztatja eddigi európai politikáját

Tokio. Félhivatalosan közlik, hogy a minisztertanács pénteken tartott ülésén elhatározták, hogy

az Európával szemben folytatott eddigi politikát feladják.

Hiranuma báró miniszterelnök a határozat részleteiről szombaton tájékoztatja a császárt. Több megbeszélés, amelyek a kormányon belül és a császár környezetével folytak, arra mutatnak, hogy fontos változások állnak kü-

szöbön, amelyeket csak hétfőn hoznak nyilvánosságra.

Terauci japán tábornok és Osumi japán tengernagy, akik a német kormány meghívására részt akartak venni a niürnbergi pártnapon, utirányukat megváltoztatták és Marseilleben szállnak partra.

Az a szándékuk, hogy onnan Svájcba utaznak és ott várják be a politikai helyzet tisztázódását.

IX.

A világsajtó vegyes-koncertje

Páris. (Rador.) A „Figaro“-ban D'Ormesson a következő tartalmú cikket írta:

— Az európai válság a legkritikusabb szakaszába lépett. Szovjetország az együttes biztonság legfőbb támogatója és a nemzeti szocializmus elleni politika, valamint a támadóval szembeni ellenállás vezetője járult hozzá a helyzet súlyosbításához, mert egyezményt kötött, amellyel felbontotta és segíti a nemzeti szocialista támadót. Nem találunk megfelelő szavakat az ilyen eljárás bírálásához. Az ügy, amelyet mi védelmezünk és amiért mozgósítottunk a legteljesebb nyugalommal és fegyverrel, igazolja áldozatkészségünket.

A „Le Matin“ cikke egy hangzik:

Az a tény, hogy Mussolini sürgősen továbbította Roosevelt üzenetét az olasz királyhoz, arra enged következtetni, hogy ez a közbelépés neki nem kellemetlen. Minden esetre ezért dicséretet érdemel a köztársaság elnöke.

Semleges maradt a Balkán-államszövetség

Athén. Politikai körökben úgy tudják, hogy a görög kormány közvetítő lépésre készül, a melynek célja az, hogy európai összetűzés esetén a Balkán-szövetség tagjai szigorú semlegeséget tanúsítsanak. Hír szerint a Törökországgal kötött megvezést nem tartja magára néz-

ve kötelezőnek, mivel ennek előfeltétele az angol, francia, szovjet szerződés megkötése nem következett be. György görög király Korfuból visszaérkezett Athénbe, Görögország pedig ka-tonailag megerősítette határait.

LAPZÁRTA:

London. Törökország magatartása sok gondot okoz az angol politikai köröknek. A politikai körök rossz néven veszik, hogy Törökország nem tett rendkívüli katonai intézkedéseket, úgy ahogy azt az angol és francia kormányok megtehték. Sara-csoglu török külügyminiszter, Ankarából érkezett jelentések szerint, csütörtökön hosszasan tárgyalt a szovjet-orosz nagykövettel. Hír szerint a tanácskozáson megvizsgálták a Moszkvában létrejött német—országi meg nem támadási egyezmény Törökországra gyakorolt hatását.

London. Barcza György, a londoni magyar követ szerdán megjelent az angol külügyi hivatalban, ahol Halifa külügyminiszter kihallgatáson fogadta és fél órán át beszélt vele.

Londonból jelentik: George Lansbury, az ismert békebarát politikus, Hitler kancellárhoz és Sztalinhoz táviratot intézett, amelyben kérte a két államfőt, hogy mentse meg a békét.

Kairóból jelentik: A Kairóban megjelenő Ah-

FORUM filmszínház. Ma premier! Telefon 20-10

„EMBEREK BILINCSBEN“

June Travis és Dick Foran.

Egy film, amely nagyobb mint „BIG HOUSE“ Lewis E. Lawes a Sing-Sing igazgatójának re-énve után, aki 30 évig élt a bűnözők között.

A szünetben fellép BLICKEMANN, a híres ituzionista és varázsló.

Híradások: 6, 7.15 és 9.30 óra.

3-kor matiné ócsó helyárral.

ram nevű nő úgy tudja, hogy az egykori hadsereg főparancsnoksága megvizsgálta mind azokat az intézkedéseket, amelyeket egy esetleges mozgósítás esetén kell hozni.

Róma. A pápa csütörtök esti rádiószózat után a francia és lengyel nagykövetek, valamint az angol ügyvivő megjelentek a vatikáni államtitkárságon. A megbeszélésekről nem lehet tudni semmi bizonyosat.

Budapestről jelentik: A nyilaskeresztes párt a budai vigadóban vasárnap nagygyűlést akart tartani, majd fel akartak vonulni a német és az olasz követek elé. Előassy főkanitány közrendészeti okokra való hivatkozással, sem a nagygyűlést, sem pedig a tervezett felvonulást nem engedélyezte.

Budapestről jelentik: A magyar kormány tanácsai pénteken délután Telegi miniszterelnök elnöke mellett minisztertanácsra gyűltek össze. A minisztertanács a jelenlegi politikai helyzetet vitatták meg.

Tokió. A japán kormány rendelkezett, hogy az összes Európában tartózkodó japánok azonnal térjenek vissza hazájukba. A Hamburgban horgonyzó „Yaszkuninru“ hajó az előre meghatározott indulási ideje előtt felszedte horgonyát és a szigetország felé hajózott. A Récsben tartózkodó japán atléták akik ott edzést végeztek, ugyancsak haladéktalanul visszatérnek hazájukba.

Budapestről jelentik: Ifjabb Henderson Arthur, angol munkáspárti képviselő délelőtt meg látogatta Telegi Pál gróf magyar miniszterelnököt, akivel fél óra hosszat tanácskozott. Henderson a múlt héten érkezett a magyar fővárosba, majd onnan Bucarestbe, aztán Varsóba utazott és így jött vissza Budapestre. Délután az angol képviselő elutazott London felé.

A Matin úgy tudja, hogy Welzeck gróf námet nagykövet felesége csütörtökön délután elutazott Párisból Németországba. Roosevelt elnök édesanyja és annak fia visszautaztak Amerikába.

Berlinből jelentik: A DNB német távirati iroda arról számol be, hogy pénteken a lengyel léghajító utazók közül tíz alá vettek egy német utasszállító repülőgépet, amely a Balti-tenger mentén folytatta útját. A léghajító utazók lövedékei célt tévesztettek. Az utasszállító gépen 17 személy foglalt helyet.

Páris. A francia belügyminisztérium elrendelte a L'Humanité és a Ce Soir szélsőbaloldali lapok elkobzását.

Hull amerikai külügyi államtitkár kijelentette a sajtó munkatársai előtt, hogy Roosevelt békefelhívásához előreláthatólag több délamerikai állam csatlakozik.

A külföldön tartózkodó angolok sürgősen visszatérnek Angliába. A crowdoni repülőterre a pénteki nap folyamán külföldről ezeröttszáz angol állampolgár érkezett.

Lemondott a jugoszláv kormány

Belgrádból jelentik: Az Avala-ügynökség jelenti, hogy a kormány lemondott, Cvetkovics eddigi miniszterelnök kapott megbízást az új kormány megalakítására.

A pénteki minisztertanács Cvetkovics miniszterelnök ismertette a kormány tagjaival annak a levélnek a tartalmát, amelyet kormánya nevében a régensherceghez juttatott el és amelyben bejelentette lemondását. A levélben a miniszterelnök rámutatott arra, hogy a jelenlegi kormány a szerb—horvát meg egyezést tűzte ki maga elé célul. Ezt a nagyhordereű belpolitikai kérdést a kormány sikeresen megoldotta és az a régensherceg is elfogadta. A miniszterelnök véleménye szerint az előállított új helyzet következtében más kormány kinevezésére van szükség.

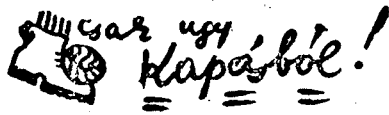
SPORT

Jugoszlavia S. K. játékosainak ismételt durvasága miatt maradt el a Venus—Jugoszlavia mérkőzés

Ismeretes, hogy a Jugoszlavia nevű futball-csapat három mérkőzésre Bucurestibe érkezett. Az első mérkőzésen a Ripensia ellen 2:2 arányban döntetlenül játszott az egyébként jóképpességű jugoszláviai futballcsapat. A második mérkőzés kedden este ment végbe villanyfény mellett. Ezalatt lomma a jugoszláv csapat ellenfele az FC Rapid csapata volt. A mérkőzést azonban, amelyet 5:4 arányban a Jugoszlavia nyert meg, szokatlan méretű bojtány követte, amelynek következtében Gabriel Marinescu tábornok, a labdarugószövetség elnöke letiltotta a szerda estére tervezett harmadik, Jugoszlavia—Venus mérkőzést. A sportkörökben nagy hullámokat verő ügyben a labdarugószövetség a következő nyilatkozatot adta ki:

"A szövetség elnöke betiltotta a Venus—SK Jugoszlavia mérkőzést. Elhatározására a jugoszláv csapat néhány játékosának teljesen sportszerűtlen magatartása készítette, akik ismételt durvaságokra ragadtatták magukat a Jugoszlavia—Rapid mérkőzésen. A jugoszláv játékosok durvasága következtében a Rapid két játékosát súlyos sérülésekkel vették le a pályáról. A játékvezető hiába igyekezett a játék nyugodt menetét pártatlan ítéletekkel biztosítani. Néhány jugoszláv játékos a bíróval szemben fegyvelmel ellenkező gesztusokra veje medet, kiabált és állandóan ok nélkül tiltakozott."

Az SK Jugoszlavia vezetői egyébként kijelentették, hogy játékosait, akik sportszerűtlen magatartást tanúsítottak a Rapid elleni mérkőzésen, példás büntetéssel fogják sújtani.

A szeptember 10-iki román—jugoszláv válogatott mérkőzésre a jugoszláv szövetség Dattilo olasz, Beranek német és Capdeville francia játékvezetőket ajánlotta.

Országos teniszverseny Szatmáron. Az Olimpiai sportegylet nagyszabású országos teniszversenyt rendez Szatmáron. A versenyre eddig az ország legjobb játékosai neveztek be. A küzdelmek csütörtökön délután a helyi játékosok selejtező mérkőzésével indultak meg. A döntőket előreláthatólag vasárnap látszák le. A versenyt igen nagy érdeklődés előzi meg.

Az angliai Buxtonban folyó nemzetközi teniszverseny férfi egyesének elődöntőjében az angol Russell a román Tănăsescu 9:11, 6:0, 6:3 arányban győzte le. A férfi párosban a román Hamburger—Tănăsescu-pár az elődöntőben legyőzte a Russel—I. Etchart-kettőt 6:4, 7:5 arányban és így a döntőbe került, amelyben ellenfele, a I. Mottram—O. Anderson-pár lesz.

Londonban angol—dán uszóviadal kezdődött meg, melynek első napján Dánia 4:3 pontarányával vezet.

A brüsszeli „három nemzet” atlétikai viadalt, amelyen Belgium, Svájc és Franciaország B) csapata vett részt, Belgium nyerte meg 107 ponttal, Svájc (99 pont) és Franciaország B) (72 pont) előtt.

A magyar válogatott a következőképpen áll fel a fegyverek ellen: Sziklai — Kiss, Biró — Szalay, Szűcs, Dudás — Ádám, Vincze, Zsengellér, Toldi, Gyetval.

O HUMIS MEGÉRKEZETT! Mint az Aradi Közlöny jelentette, Humis, a görög futballcsoda kibékiült a Venus vezetőségével és vasárnap játszik az AMTE ellen. Humis repülőgépen érkezett csütörtökön Bucurestibe és résztvett csapatának FC Brăila elleni, villanyfény melletti edzőmérkőzésén. A középcsatára a Venusnak nagy szüksége volt és vele lényegesen megerősödött a csapat. A Venus egyébként 6:1 (3:0) arányban győzte le az FC Brăila csapatát.

O Nem szerződtek az országban egyetlen cseh játékos sem. Napok óta szó volt Seneczy, Kopeczky, Sobotka, Ludl és más cseh játékosok romániai csapatok által való szerződéséről. Most a szövetség hivatalos cáfolatot adott, amely szerint egyetlen cseh játékos sem szerződtek Romániában.

O Akrobatikus repülőversenyt tartottak Bucurestiben. A Popesti leordenii repülőterén tegnap tartották meg a harmadik nemzeti akrobatikus repülőversenyt, amelynek a kitűnő idő kedvezett. Bár a verseny megtartásának idejét nem közölték a lakossággal, mégis ezerszámra vonultak ki a kíváncsiak a re-

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradi pénzügyigazgatóság csak a nemzetvédelmi minisztérium jóváhagyásával illetékezi a lakbérleti szerződéseket

A pénzügyigazgatóság tájékoztatója a közönség számára

Annak idején részletesen beszámoltunk a hadizónák létesítéséről szóló törvény intézkedéseiről és megemlékeztünk arról, hogy ennek a törvénynek, illetve a közelmúltban megjelent végrehajtási utasításnak értelmében az aradi telekkönyvi hivatal átírásokat nem eszközöl csak abban az esetben, ha az eladást előzetesen a nemzetvédelmi minisztérium jóváhagyta.

Ugyancsak a határozatokról szóló törvény intézkedéseire való tekintettel az aradi pénzügyigazgatóságon egyletöre szünetelnek a lakbérleti és az egyéb bérleti, például földbérleti szerződések illetékezei. A törvény, valamint a végrehajtási utasítás ugyanis kimondja, hogy a hadizónában lévő ingatlanok adás-vételi szerződését, valamint a bérleti szerződéseket a pénzügyigazgatóság csak a nemzetvédelmi minisztérium jóváhagyása, illetve láttamozása után illetékezeheti.

Erre való tekintettel az aradi pénzügyigaz-

gatóság illetékgyosztálya a következőket közli: Mindazok, akik lakbérleti szerződéseket akarnak illetékeztetni, előzetesen küldjék fel egy kérvény kíséretében a szerződéseket láttamozás végett a nemzetvédelmi minisztériumba és a pénzügyigazgatóság a szerződéseket csak azoknak a minisztériumból való visszaérkezése után illetékezi.

A pénzügyigazgatóság az említett törvény végrehajtásával kapcsolatban táviratilag kért utbaigazítást a pénzügyminisztériumtól. Gyakori ugyanis az olyan eset, hogy a lakbérleti szerződés illetékezekeor tulajdonképpen nincs szó új lakásba költözésről, hanem csak a régi szerződést ujtják meg és illetékezik. A pénzügyigazgatóság most felvilágosítást kért arra vonatkozólag, hogy ilyen esetekben is szükséges-e a nemzetvédelmi minisztérium láttamozása. Erre a táviratra a minisztériumból azonban még nem érkezett válasz.

Nagyobb buzakivitelt egyelőre csak Németországba sikerült lebonyolítani Anglia főképen árpát vásárol

Az „Argus” című bucurestii közgazdasági lap jelentése szerint a buzakivitel — a többi exportáló államok veszedelmes versenyére való tekintettel, — nehezen indul. Jelentősebb vásárlás csak Németország részéről történt, a mely a szövetkezetektől 30 ezer vagon búzát vett át egy tételben, a többi külföldi államok viszont más piacokról szerzik be szükségleteiket, főképen azért, mert ezek jobb minőségű

búzával tudnak versenyezni. Németország már szinte teljesen kimerítette 40 ezer vagonos kontingensét, úgy hogy a közeljövőben arra kell törekedni, hogy minél jelentősebb buza mennyiségek kerüljenek más külföldi államokban elhelyezésre.

Ezt a célt nagy mértékben segíti elő a földművelésügyi minisztériumnak az a rendelkezése, amelynek értelmében a szövetkezetek csak tisztított, lehetőleg idegen anyag mentes búzát vesznek át, mert at külföldön csak ilyen búzát lehet elhelyezni. Főképen a kanadai és a dél-amerikai versenyen kell megküzdeni, mert ezek az államok elsőrendű minőségű búzát ajátanak olcsó áron. Ami a tengerikivitel illeti ez is csak Németország felé irányul egyelőre a régi szerződések alapján.

Az Angliával, Olaszországgal és Görögországgal kötött kereskedelmi szerződések alapján ezek az államok főképen árpa iránt érdeklődnek. Főképen Angliába indul majd jelentősebb árpa-kivitel.

— Tárgyalások indultak a cukorkartell egyezményének meghosszabbítása érdekében. A cukorgyárak azon egyezménye, amely a cukor közös eladásáról intézkedik, október elsején lejár. A gyárak már megkezdtek a tárgyalásokat az egyezmény meghosszabbítása érdekében. A Zaroiani és a Balti gyárak részéről azonban nehézségek merültek fel, amennyiben ezeknek a gyáraknak igazgatósága olyan feltételeket terjesztett elő, amelyeket a többi gyárak nem tudtak elfogadni.

Özv. Nachtnébel Gyuláné szül. Csiky Margit egy a saját, mint gyermekei: Mária, Aszlán Károly, János, Margit férj. dr. Gallner Ferencné nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a legjobb férfi, a legszeretőbb apa, testvér, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Nachtnébel Gyula

Aradvármegye nyug. árvaszéki elnöke f. hó 24-én, éjjel 11 órakor, áldásos életének 79-ik s boldog házasságának 27-ik évében; hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után csendesen elhunyt.

Drága halottunkat f. hó 26-án d. u. 6 órakor fogjuk az „Eternitatea” (első) temető halottacsarnokában a rom. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni, majd a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért f. hó 28-án, délelőtt 10 órakor fog a helyi főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Pihonése csendes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1939. augusztus 25.

Aszlán Károlyné, szül. Gyulay Ilus, Dr. Gallner Ferencné veje.

Özv. Gál Lajosné szül. Nachtnébel Teréz, test. öre.

Gál Irén, Dr. Panek Norbertné szül. Nachtnébel Erzsébet, Dr. Nachtnébel Özön, Nachtnébel László, Soheer Józsefné szül. Nachtnébel Emília, unokahurai és öccsei

Özv. Nachtnébe. Odönne szül. Prinner Ilona, Özv. Nachtnébe: Ferenoné szül. Kostyan Irén, sógora.

Lakás: Str. Tudor Vladimirescu 7. (Minden külön értesítés helyett).

Özv. Spielmann Mihályné felesége, Weist Jenóné szül. Spielmann Nici leánya, Weist János veje, Spielmann Gyula és kiterjedt rokonsága nagy szomorúsággal jelentik, hogy az imárott férfi, apa, após és rokon

Spielmann Mihály

életének 64-ik évében, hosszú, de türellemmel viselt szenvedés után elhunyt. Temetése augusztus 27-én d. e. 11 órakor lesz az új zsidó-temető halottasházából.

Minden külön értesítés helyett!

Svájc, a béke-ország

Több, mint ötmillió látogatója volt eddig az országos kiállításnak

A valóban óriási sikert aratott svájci országos kiállítás, a „Landesausstellung“ kereteiben alkalmat találtak Svájc legnagyobb nemzeti ünnepének, Svájc fennállása 648-ik évfordulójának megünneplésére.

Augusztus elsején folyt le ez az ünnepség lényeges keretek között.

Egy augusztus elseji napon, 1291-ben adtak egymásnak találkozó három erdei kisváros küldöttei, hogy nap jelenlétében, kivont karddal esküdvé, megvessék egy ország: Svájc alapítók örök egyezménynek nevezték el az akkor aláírt hárompécsetes pergamentet, amely ma Svájcnak, a béke országának alapját, szellemi alkotmányát képezi. Az utódok pedig tartják magukat ehhez az örök egyezményhez és évről-évre megemlékeznek arról, hogy hat és fél évszázaddal ezelőtt Uri, Schwyz és Unterwalden képviselői arra esküdtek meg, hogy egy nagyobb és boldogabb, békében, egyetértésben élő országot teremtenek. Ma pedig huszonkét kis állam — mindegyik a maga zászlaját, viselését és főleg nyelvével megőrizve — büszkén áll az állam zászlaja mögött, amelynek vörös hátterében úgy díszlik a fehér kereszt mint a béke győzelme a véres háború felett.

Az elmúlt hat és fél évszázad alatt Svájc a békés fejlődés útját tette meg és erről a békés fejlődésről hűségesen számol be a svájci országos kiállítás. A számok és a kiállított remekművek mindennél jobban bizonyítják ezen a kiállításon a svájci nép munkaerőjét. Ugyanakkor azonban a svájci hadsereg pavilonja acélból és alumíniumból készített és itt bemutatott felszerelésével annak s bizonyosságát szolgáltatja, hogy Svájc erőteljes hadsereget tart fenn, amelynek egyetlen célja — a védekezés.

A svájci országos kiállítás sikerére mi sem jellemzőbb, mint az, hogy május 6-ika óta, tehát négy hónap leforgása alatt, több mint ötmillió látogatója volt a kiállításnak.

Ennek a kiállításnak egyik legerdekesebb része a „L'allée haute“, a svájci nép pavilonja, amely egy hosszú házsorból áll. Kényszerűen ez, amely az államalapító három svájcitol elindulva, 1914-ig mutatja be a svájci nép hősi történelmét. Ennek a történelmenek, mintegy koronáját jelenti az 1914-es kép, amelyen a svájci hadsereg büszkén áll a határon, óva az országot a háború pusztításától, bent az országban pedig a lakosság békében folytatja — az európai vérzivatar közepette — alkotó, termelő tevékenységét.

(A. B.)

Milyen járandóságot kapnak a hadgyakorlatra behívott alkalmazottak?

A bucurestii munkakamara tájékoztató közleményt adott ki, amelyben a következőkre hívta fel a munkaadók figyelmét:

A munkatörvény 60. szakaszának utolsó bekezdése értelmében az az alkalmazott, aki legalább hat hete van egy vállalatnál, a hadgyakorlatra való bevonulás idejére hét napi fizetést kap. Ez az intézkedés általánosságban vonatkozott az összes alkalmazottakra mindaddig, amíg meg nem jelent az 1939. május 8-iki törvény, amely 3. szakaszában határozottan így intézkedik:

— Mindazon kereskedők és iparosok, valamint egyéb vállalatok, amelyek ötnél több alkalmazottat foglalkoztatnak és üzleteiket nyitva tartják, kötelesek mindazon alkalmazottaiknak, akik legalább két éve vannak alkalmazásban, nősek vagy pedig családi terheik vannak, a katonai gyakorlatra való behívás egész tartama alatt mindaddig, amíg a vállalat működik, fél-fizetést adni. Ez az összeg az alkalmazottak családjának segélyként szolgál.

A bucurestii munkakamara közleménye a továbbiakban leszögezi, hogy mindazon alkalmazottaknak, akik több mint hat hete vannak egy vállalatnál, de még a két éves szolgálati időt nem töltötték be, katonai gyakorlatra való bevonulásuk esetén hét napi fizetés jár. Ugyan ez a helyzet azon alkalmazottak esetében is, akik több mint két éve vannak egy vállalatnál, de a cég öt alkalmazottnál kevesebbet foglalkoztat. A többiek, akiknek szolgálati ideje a

két évet meghaladja és akik öt alkalmazottnál többet foglalkoztató vállalatnál dolgoznak, mindaddig, amíg katonai szolgálatot teljesítenek, fél fizetést kapnak.

Aradi hetipiacti árak

Zöldségpiac: Édes zöldpaprika 0,20–0,25 leu, csipős zöldpaprika 0,10, ubjurgonya 4 lei, hagyma 3 lei, főzni való tök drb. 5–8 zöldbab 10–14, fehér bab 10, forma 2–3, lencse 7, répa kötege 2–3, petrezselyem 2–3, paradicsom 2–3, kék paradicsom drb. 3–4, fokhagyma 8, leveles káposzta drb. 3, kelkáposzta 2–4, uborka 25–30.

Tej- és tejtermékek: Tehénturó 16 lei, juhturó 34 lei, tej literje 5, savanyú juhtej 14, teffel 40 vaj 80–90 lei.

Gyümölcsiac: Alma 3–5 lei, hámozott dió 76, körte 6–12, őszibarack 10–40, szilva 3–5, görög-dinnye 2–2,50, sárgadinnye 3–3,50, szőlő 8–12, citrom 4–5 lei.

Baromfiac: Tyuk pörjé 130–160 lei, kövér liba 360–500, sovány liba 200–240, csirke 40–80, kövér kacska 180–300, sovány kacska 80–100 lei, Tojás darabja 1,60–1,80 lei.

Gabonaiac: Buza q. 420 lei, árpa 400, zab 420, 6-tengeri 460 lei

— ELMARAD A VASÁRNAPI TEMESVÁRI IPAROS-NAP, Temesvárról érkezett jelentés szerint az augusztus 27-re, vasárnapra tervezett temesvári iparosnapot későbbi időpontra halasztották, mivel az engedélyt nem sikerült kellő időre megszerezni. Így tehát Telekí Ádám gróf vasárnap nem érkezik Temesvárra.

— Borsó kompenzációs uton nem exportálható. A kormány annak idején megengedte a borsó exportját speciális kompenzációval. A Banca Nationala most közli, hogy Franciaországba borsó kompenzációs uton nem exportálható, hanem csak a román-francia külkereskedelmi és fizetési egyezmény szerint.

— ELTÜNT AZ ÉTELOLAJ A PIACRÓL. Braszóbi jelentik: Két nap óta nem lehet ételolajat kapni a piacon. Az utóbbi hetekben a növényolajkereskedelemben rég nem látott zűrzavar volt, amely az árak folytonos változásában jutott kifejezésre. Egyik napról a másikra 4–6–10 leies különbség is volt a kiskereskedelmi árnál. Most azután seholy sem lehet ételolajat kapni. Ennek a magyarázatát adja az a fővárosi jelentés, amely szerint a kartellben dolgozó növényolajgyárak túllépték a nemzetgazdasági miniszterium által megállapított eladási árakat és ezért a kormány egyszerűen maximálta a növényolaj árát. A maximálási rendelet szerint a gyárak különként 35 leiert kötelesek adni az olajat és ez magyarázza meg, hogy miért tűnt el az ételolaj mindenütt a piacon.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, AUGUSZTUS 26.

Bucuresti, 7: Ritmikus torna, lemezek háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásijelentés. 13:05: A Luceafarul-zenekar, Alexandru Bojnescu ének-számaival. 13:45: Felolvasás. 13:55: A zene folytatása. 14:10: Hírek. 14:30: A zene folytatása. 15:10: Időszerű közlemények. 17: A Straja Tarri szervezet órája. 18:15: A Munca si Voe Buna szervezet órája. 19:15: Időjelzés, időjárás-jelentés. 19:16: Rádiózenekar. 19:50: D. Iov. előadása a beszarábiai tájakról. 20:05: A zene folytatása. 20:35: Arax Savagian és Aura Davideanu kettősöket és operaáriákat adnak elő. 21: Rádióposta. 21:15: Paul Godwin lemezei. 22: Hírek, sportközlemények. 22:15: Tánclémezek. 22:30: A „Voe Buna“ vokálhármás. 23: Hírek. 23:15: Victor Predescu zenekara. 23:45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11:20 és 11:45: Felolvasás. 13:10: Lakatos Floris cigányzenekara. 13:40: Hírek. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásijelentés. 14:30: Hanglemezek. 15:30: Hírek. 17:20: Miért lett színész E. Kovács Gyula? Rozsnyal Kálmán előadása. Felolvasás. 17:45: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek. 18:10: Rádióposta. 18:35: Tánclémezek. 18:55: Iparügyi előadás. 19:40: A mulya ju-Vigjáték egy felvonásban. Irta Turchányi István. 20:15: Hírek. 20:25: Lakatos Vince és Lakatos Gyula cigányzenekara muzsikál. Imar Ferenc tárogatózik. 21:10: Elfelejtett költők. A verseket Sz. Kovács Ernő szavalja. 21:35: Sportközvetítés. 22: Gigli ária- és dalestienek közvetítése Luzernből. 22:35: Hírek, időjárás-jelentés.

Budapest II. 20: Munkásdajárda. 20:30: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek, köversenyeredmények. 21:20: Reneszánsz kiállítás Bresciában. Farkas Zoltán előadása. 21:45: A rádió szalonzenekara. 22:45: Időjárás-jelentés.

Belgrád. 13: Népdalok. 14:10: Rádiózenekar. 18:45: Lemezek. 19:30: Lemezek. 20:03: Népzene. 21: Fuvós katonazene. 22:10: Népdalok. 22:50: Lemezek. 23:15: Rádiózenekar. 24: Tánzene.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

ELLÁTÁS

Egy-két iskolás gyermeket teljes ellátásra elvállal urinő. Fürdőszoba használat, gondos felügyelet. Deutsch, Strada Baritu 39. 3853

Magánháiban uricsalád elvállal teljes ellátásra és gondos felügyeletre egy vagy két diákot, vagy diáklányt. Strada Aviator, Sava 2. 3855

Diákleányt teljes ellátásra vesz intelligens zsidó család Piata Avram Iancu 14. hátul az udvarban. 3856

Egy-két diákleány, vagy fiú családi otthonra talál központban uricsaládnál Cim a kiadóban. 3828

ALKALMAZÁST KERES

Zsidó nő (nem kóser) házvezetőnőnek, vagy gazdaságba felügyelőnőnek elhelyezkedne. Csak vidékre. Cim a kiadóban. 3833

Irodai teendőket, valamint pénztárkezelésben könyvelésben teljesen jártas irodakísasszony, aki kitűnő referenciákkal rendelkezik, megfelelő állást keres. Szíves megkereséseket „Tökéletes munkaerő” jeligére a kiadóhivatálba kér.

ALKALMAZÁST NYER

Szobaleányt jó bizonyítvánnyal keresek. Ransbürgerné, Str. V. Goldis 3. III. kapu. 3854

LAKÁS

Butorozott, különbejárta kis szobát keresek heti 1–2 napos tartózkodásra. Cimeket a kiadóba „Centrum” jeligére. 3857

Szept. 1–15-re kiadó kedvezően: háromszobás, modern lakás, mellékhelyiségekkel, Ötlépcsős. Str. Scaevola 14. Székely. 3848

Uri villa

5 szobás magánház, bőséges teljes komforttal, garázzsal, park-udvarral, Str. Sincal 18 november 1-re kiadó. Bővebet: Bul. Carol 68. Földszint jobbra. 3817

VÉTEL-ELADÁS

Különböző nagyságu boroshordók eladó. Calea Saguna 163. Iűszerűzet. 3849

Kombinált rádió dinamikus gramofonnal, izléses szekrényben, 14 darab lemezzel együtt eladó. Megtekinthető: Sándor Iván et Co. csillár- és rádióüzletben. Boulevard Regina Maria No. 18.

KOLONFELEK

Trafikhoz társ kerestetik. Cim a kiadóban. 3847

Gyászévem letelt. 5 éves kistiamnak szerető anyát keresek. kinek gondtalan megélhetést biztosítok. Van házam, földem, nyugdíjképes, hadmentes állami alkalmazásom. Felvilágosítást nyujt Bizonny Ferenc információs iroda, Timisoara, Vacarescu 11. 3795

Hirdessen az Aradi Közlönyben